

**Dr. Czukor József nagykövet úr előadásának gondolati elemei a Magyar
Rektori Konferencia plenáris ülésén**

Időpont: 2015. július 8., 11:00 óra

Helyszín: Budapesti Gazdasági Főiskola (1055 Budapest, Markó u. 29-31.)

**A német felsőoktatás helyzete és
a német-magyar felsőoktatási együttműködések, mint sikertörténet**

Köszöntés

• Szeretettel és tisztelettel köszöntöm Önöket, tisztelt Prof. Dr. Palkovics László, államtitkár úr, tisztelt Dr. Bódis József, elnök úr, nagyon köszönöm megtisztelő meghívását a mai előadás megtartására, tisztelt Rektor-és Rektorhelyettes Hölgyek és Urak, további tisztelt meghívott vendégek, kedves Hölgyeim és Uraim!

A német felsőoktatás helyzete

Bevezető

• **A 2013 szeptemberében megalakult német kormány kiemelt prioritásként tekint az oktatás, illetve a kutatás-fejlesztés - innováció területére, s a koalíciós szerződésben meghatározott témák mentén haladnak előre.**

• **9 milliárd euróval többet fordítanak ezekre a területekre az előző kormányzati ciklushoz képest.**

• **Ebből az oktatásra összesen 6 milliárd euró áll rendelkezésre: 5 milliárd eurót az iskolák és a felsőoktatási intézmények részére és 1 milliárd eurót a bölcsődék és az óvodák számára különítettek el.**

• **Három milliárd eurót szánnak a kutatás-fejlesztésre. Ezáltal a bruttó nemzeti össztermék kb. 3%-nak erre a célra történő fordítása biztosítottnak látszik, s ennek a 2/3-a továbbra is a gazdasági szférától származik.**

• **2015-ben a német szövetségi kormány összesen 14, 9 milliárd eurót fordított a kutatás-fejlesztésre. Ez közel 261 millió euróval több, mint az előző évben és 65%-os növekedést jelent 2005-höz képest.**

- A Német Szövetségi Oktatási és Kutatási Minisztérium 2005-höz viszonyítva kutatás-fejlesztési kiadásait 72%-kal, 8,8 milliárd euróra növelte. A német szövetségi kormány olyan kutatási témákat támogat, amelyek kiemelt jelentőséggel bírnak a társadalom és a jövőbeni gazdasági növekedés és a jólét szempontjából, mint például: digitális gazdaság és társadalom, fenntartható gazdaságok és energiahálózatok, innovatív munkaerőpiac, egészséges élet, intelligens közlekedés és biztonság.

- **Soha ennyi pénzt nem áldozott a német szövetségi állam és a német gazdaság a kutatás-fejlesztésre: 2013-ban az összeg elérte a 80 milliárd eurót.**

- Az Európai Bizottság "Innovation Union Scoreboard 2015" c. összehasonlító felmérésében Németország továbbra is – Dánia, Finnország és Svédország mellett- az „innovációs vezetők” („Innovation leader”) közé tartozik. **Ez azt jelenti, hogy innovációs erejét és kutatás-fejlesztési kapacitását tekintve az EU-s országok átlaga fölött helyezkedik el.** Nemzetközi szinten is a világ tíz vezető nemzete közé tartozik ezen a téren.

A felsőoktatás irányítása és finanszírozása

- **Németországban a felsőoktatás irányítása és finanszírozása föderális szinten történik, tehát tartományi hatáskörbe tartozik. A szövetségi állam 2014 decemberéig „csak” meghatározott, célzott programokon keresztül támogathatta anyagilag a felsőoktatási intézményeket: Felsőoktatási Paktum és Kiválósági Kezdeményezés.**

- Tavalay megszületett a döntés arról, hogy **2020-ig mindenképpen megmarad a Kutatási és Innováció Paktum és a Kiválósági Kezdeményezés is, melynek új rendszere 2016-ig kerül kidolgozásra.**

- **A Felsőoktatási Paktummal** a szövetségi állam és a tartományok jelentős lépéseket tesznek az egyre több tanulmányait elkezdő fiatal hallgatói helyeinek biztosítása érdekében. Lehetővé kívánják tenni, hogy minden középiskolai diák, aki felsőoktatásban szeretne továbbtanulni, megkapja rá az esélyt. **2020-ig 760 000 új férőhelyet kívánnak teremteni a 2005-ös állapothoz képest.** Ez azt jelenti, hogy 2016 és 2020 között átlagosan 37%-kal több elsőéves tanuló tudja megkezdeni a tanulmányait.

- A megállapodás másik része pedig kimondja, hogy a **DFG (a német egyetemi kutatásokat támogató rendszer) által támogatott egyetemi projektek során a közvetett költségekhez való hozzájárulás érvényben**

marad és megegyezés született 2016-tól a ráta 20%-ról 22%-ra való növeléséről.

- **A Kiválósági Kezdeményezés folytatásával kapcsolatban született egy elvi megállapodás a szövetségi állam és a tartományok között, amely egy új együttműködés kialakításához vezet az élvonalbeli kutatás további ösztönzése érdekében.**

- **A cél az, hogy az eddig a programra szánt összeg 2017 után is teljes egészében rendelkezésre álljon, s így az egyetemeken folyó kutatási tevékenység támogatása ne csökkenjen.**

- **A folytatás irányvonalainak a meghatározásához a DFG és a Német Tudományos Tanács a német szövetségi és a tartományi oktatási, valamint kutatási miniszterek elé terjeszti a Kiválósági Kezdeményezés 2006-2014 közötti működéséről és eredményeiről szóló jelentést. Ezenkívül megbíztak egy külső szakértői bizottságot is a program értékelésével és a német tudományos rendszerre gyakorolt hatásának a vizsgálatával.**

- **A harmadik, a Kutatási és Innovációs Paktum, mely szintén folytatódik 2020-ig, az egyetemen kívüli kutatási tevékenységet támogatja és a szövetségi állam, a tartományok, a DFG és a négy egyetemen kívüli nagy kutatási szervezet a Fraunhofer Társaság, a Helmholtz Társaság, a Leibniz Társaság és Max Planck Társaság között kerül megkötésre. Azt a célt szolgálja, hogy kedvező munkakörülmények jöjjenek létre a kutatási szervezetekben és Németországban telepedjenek le a világ vezető tudósai. Kutatáspolitikai célokat rögzít, melyek az intézetek versenyképességének a növekedését szolgálják. Szem előtt tartja a kutatási szervezetek kapcsolatainak erősítését a felsőoktatási intézményekkel, a gazdasági élet szereplőivel, valamint a nemzetközi együttműködések élénkítését.**

- **Történelmi tett a felsőoktatás terén: 2014 decemberében megszületett a döntés az alkotmány 91b cikkének módosításáról. A jövőben így az állam szövetségi szintje (Bund) tartósan tudja finanszírozni az egyetemeket, főiskolákat érintő támogatási programokat és az intézmények fenntartásához is hozzájárulhat. A gazdasági, a tudományos és a társadalom közvetlenül működhet ezután együtt a felsőoktatási intézményekkel.**

(Megjegyzés: gyakorlati téren még nem történt nagy előrelépés az ügyben...)

- **A 2014-es év másik nagyhorderejű lépése, hogy a német szövetségi állam átvállalta a teljes felelősséget a BAföG („Bundesausbildungsförderungsgesetz” - szövetségi tanulmánytámogatási**

törvény) felett. A tartományoknál így közel 1, 17 milliárd euróval több marad évente. Megállapodtak az állammal abban, hogy az így fennmaradt szabadon felhasználható anyagi forrásokat a felsőoktatási intézmények és az iskolák oktatási kiadásaira fordítják.

A felsőoktatás nemzetköziesítése

- Németország ma az USA és Nagy-Britannia mellett a harmadik legfontosabb célpont a külföldi diákok körében.

- A 2013/2014-es téli félévben az érkező fiatalok száma elérte a 300 000 főt, ami azt jelenti, hogy minden tizedik külföldre tartó hallgató ezt az államot választotta úti céljául.

- A legnépszerűbb felsőoktatási intézmények az alábbi tartományokban vannak: Észak –Rajna - Vesztfália, Bajorország, Baden-Württemberg és Berlin. Különösen nagy az érdeklődés a mesterképzések iránt, s átlag feletti a más országból érkezők részvétele a mérnökképzésben. A legtöbben Kínából, valamint Oroszországból és Ausztriából jönnek.

- A német fiatalok is szívesen tanulnak hosszabb-rövidebb ideig hazájukon kívül. 2011-ben 134 000 diák próbált szerencsét a nagyvilágban. Nagyjából minden harmadik hallgató abszolvált egy vagy több idegen országban eltöltött szemesztert tanulmányai alatt. (Az idei friss adatok még nem állnak rendelkezésre.)

- A célkitűzés az, hogy 2020-ra a külföldi diákok aránya egyharmaddal növekedjen, a jelenlegi számokhoz képest. Továbbá azt szeretnék, hogy minden második német diák külföldi tanulmányi tapasztalatokat szerezzen.

- Ennek az elérésében kiváló partnerek a Német Felsőoktatási Csereszolgálat (DAAD) és az Alexander von Humboldt – Alapítvány, melyek pályázataikkal, ösztöndíjaikkal ezt a célt szolgálják, illetve a Felsőoktatási és a Kutatási és Innovációs Paktum eszközei.

Tudás-és technológiatranszfer ösztönzése a felsőoktatásban

- A német szövetségi állam nagy hangsúlyt fektet a gazdasági (elsősorban a kis-és középvállalkozók) és a tudományos szféra közötti kooperációk erősítésére. Ennek következtében egyre több felsőoktatási intézmény és egyetemen kívüli kutatási intézet dolgozik együtt kis-és középvállalkozásokkal.

- Jelenleg 15 csúcsklaszter és 87 innovációs klaszter vesz részt a „go-cluster” kezdeményezésben.

- Nagy az érdeklődés a kis-és középvállalkozások, valamint a gazdaságközeli kutatási intézetek, felsőoktatási intézmények közötti regionális együttműködést, tudás-és technológia transzfert ösztönző ZIM - program (Zentrales Innovationsprogramm Mittelstand) iránt.

- Érdeemes megemlíteni, hogy a ZIM- programban lehetőség van bilaterális megállapodások kötésére más országokkal, abban az esetben, ha az adott állam rendelkezik a német programhoz hasonló rendszerrel. A gyakorlatban ez azt jelenti, hogy a német fél finanszírozza a német projekttagot, a másik ország pedig saját hazájának a résztvevőjét.

- A magyar döntéshozók érdeklődése esetén a Nagykövetség szívesen segít a német, EXIST-programot irányító minisztériummal való kapcsolatfelvételben és „best practices” találkozók megszervezésében.

- A német szövetségi állam a 16 éve működő EXIST - programmal a cégalapítási környezet élénkítését célozza meg a felsőoktatási intézményekben és a felsőoktatáson kívüli kutatási központokban, s ezen keresztül ösztönzi a technológia- és tudásorientált startupok létrejöttét és sikerességének a növelését. A program az Európai Szociális Alap pénzügyi forrásaiból is részesül, a tartományok fejlettségi szintjétől függően 25-50%-os támogatási intenzitással.

- Három pillérből áll: EXIST Cégalapítási Kultúra (EXIST-Gründungskultur) ; EXIST Cégalapító Ösztöndíj (EXIST-Gründerstipendium); EXIST Technológia Transzfer (EXIST-Forschungstransfer).

- Hazánk számára a második pillér, az EXIST Cégalapító Ösztöndíj lehet a legizgalmasabb. A program támogatja az egyetemi, illetve végzős hallgatók és fiatal kutatók innovatív, technológiai és tudásalapú start-up cégeinek az előkészítését.

- A magyar döntéshozók érdeklődése esetén a Nagykövetség szívesen segít a német, EXIST-programot irányító minisztériummal való kapcsolatfelvételben és „best practices” találkozók megszervezésében.

- „A kutatás a szakfőiskolákon” c. program, melyet 2006-ben indítottak útjára szintén a felsőoktatási) intézmények - kifejezetten a szakfőiskolák - és a kkv-k közötti kutatás-fejlesztési kapcsolatokat, s ezáltal

a tudás-és technológia transzfer erősítésén keresztül nagymértékben hozzájárul az adott régió gazdasági fejlődéséhez. A programot az igényeknek megfelelően folyamatosan tovább fejlesztették és pénzügyi finanszírozását megemelték: **2005-ben 10, 5 millió eurót fordítottak rá, míg ebben az évben már 46 millió eurót.** A támogatási időszak egésze alatt **125 szakképzőiskolán 1400 kutatási tervet támogattak összesen közel 286 millió euró értékben.**

Aktuális témák a német felsőoktatási világban:

- **2015. április 17-én döntött a német nagykoalíció (CDU/CSU és SPD) arról, hogy Németország 2018-2028 között négy milliárd eurót biztosít a „Kiválósági Kezdeményezés” c. paktumra, melynek célja a felsőoktatási intézmények kiválósági alapon történő támogatása.**

- **A tényleges gyakorlati megvalósításról azonban nem lehet tudni semmi, tehát a nagy kérdés- „Hogyan tovább”?**

- **Itt megemlíteném, hogy Martin Stratmann, a Max Planck Társaság (alapkutatással foglalkozó intézményhálózat Németországban) elnöke a Társaság júniusi éves közgyűlésén – Prof. Dr. Johanna Wanka, szövetségi oktatási és kutatási miniszter jelenlétében – is hangsúlyozta, hogy nagy szükség van a Kiválósági Kezdeményezés folytatására, annak érdekében, hogy a németországi csúcskutatás elegendő támogatást és lendületet kapjon. -> Rávilágított ugyanis arra, hogy épp ebben a kutatói tartományban-csúcskutatók- szükség van Németországnak a pozíciójának az erősítésére.**

- **Áprilisban a német nagykoalíció megállapodott egy új támogatási program létrehozásáról is, mely a tudományos utánpótlás, a fiatal kutatók karrierlehetőségeinek a növelésére irányul. A programra 2017-2027 között évente 100 millió euró, 10 év alatt tehát 1 milliárd euró van betervezve.**

- **Jelentős probléma ugyanis a német fiatal kutatók számára, hogy rövid időre – 1 - 2 évre - szóló munkaszerződéseket kapnak, így állandó „bizonytalanságban” élnek, nem tudnak tervezni a karrierjükre és az életpályájukra vonatkozóan.**

- **A nemzetközi felsőoktatási hallgatók ún. „ideális bevándorlók” a német munkaerőpiac számára. S közel 300 000 külföldi fiatal tanul német felsőoktatási intézményekben.**

- **Egy felmérés szerint azonban a német felsőoktatási intézményekben végzett külföldi állampolgárok gyakran nehézségekbe ütköznek a német munkahelyi világba való bekerülésük során. -> Ezt a ténytet az „Alapítvány a**

Német Tudományért” is feltárta „A felsőoktatási riport 2020” c. jelentésében. A külföldi hallgatók 41%-a félbeszakítja a tanulmányait, azok közül pedig akik sikeresen elvégzik mindössze 44%-uk marad az országban.

- **A duális szakképzési rendszer továbbra is fontos oszlopa a gazdasági szféra (jövőbeli) munkaerőigényének a lefedésének.** Több, mint 500 000 fiatal számára biztosítja a belépést a munkahelyi világba.

- **Továbbra is kiemelt cél az oktatási rendszer átjárhatóságának a növelése:** az akadémiai és szakképzési oktatást közelebb kell hozni egymáshoz, ezen a területen szükség van további erőfeszítésekre.

- **Új esélyt kívánnak adni a tanulmányaikat félbehagyó fiatalok számára a szakmai képzés, illetve továbbképzés területén.** 2015. január 1-jén útjára indították az ezt a célt szolgáló „Jobstarter plus” elnevezésű programot. A finanszírozást a minisztérium és az Európai Szociális Alap (ESZA) közösen végzi.

Megjegyzés: a német egyetemi hallgatók kb. 1/3 –a félbehagyja tanulmányait, elsősorban a természet-és a mérnöktudományok területén.

- **A német szövetségi kormány szerint nagy szükség van arra, hogy növekedjen a duális szakképzési rendszer pozitív társadalmi megítélése. El kívánják érni, hogy a társadalom egyenértékűnek tekintse a duális szakképzést és a felsőoktatási tanulmányokat.**

- **A továbbtanulók egyre inkább a felsőoktatási intézmények iránt érdeklődnek, így a szakmát tanulók száma erősen csökken. Felmérések szerint 2030-ra a német munkaerőpiacnak hat számjegyű mennyiségű technikusra és szakemberre lehet szüksége.**

- Németország meg kívánja őrizni vezető helyét a világ innovációs versenyében, ezáltal segítve jövőbeni gazdasági versenyképességének az emelését. Ezért növeli évről évre az oktatásra, illetve a kutatás-fejlesztésre szánt költségvetését, mert tudja, hogy ez az ország versenyképességének és jólétének a záloga.

Magyar-német felsőoktatási kapcsolatok

Bevezetés:

- Egységes diplomácia van, mely minden tématerületet átölel: politika, gazdaság, kultúra, tudomány, oktatás, vallás, kisebbségi ügyek.
- A felsőoktatás és a tudományos kapcsolatok átnyúlnak a rendszereken és hozzájárulnak egy kulturális közösség építéséhez.
- Németország és Magyarország között hosszú évekre visszatekintő jól működő tudományos és felsőoktatási kapcsolatok léteznek. Az együttműködések szorosabbra fűzését a 2004-es német - magyar közös kutatási és technológiai nyilatkozat nemzeti szinten hivatalosan is megerősítette.
- **Más minőségűnek kell lennie a felsőoktatási együttműködéseinknek-> annyira szorosak a németekkel való kapcsolataink, hogy a németek úgy tekintenek ránk és beszélnek rólunk, mintha a belügyeikről vagy az osztrák-német kapcsolatokról lenne szó. És ezért viszonylag „könnyen” kinyilvánítják a nyílt, olykor kritikus véleményüket.**
- **SOK KÖZÖS PROJEKT KELL! S a nagykövetség benyomásai szerint a német felsőoktatási intézmények nyitottak arra, hogy magyar együttműködéseinknek új lendületet adjanak.**
- A magyar felsőoktatási érdekek ugyanazok, mint a németek és egyben európai érdekek is. De számunkra természetesen a saját érdekeinknek kell, hogy az első helyen álljanak. A mi mércénknek magasabbnak kell lennie, mint az EU-átlag.
- Németországban számos program, kezdeményezés- elsősorban a Kiválósági Kezdeményezés- szolgálta/szolgálja a felsőoktatási intézmények oktatási és kutatási világának minőségi megemelését/a minél kiválóbb felé való elmozdulást. Van számos kiváló állami (pl.: Heidelberg, Göttingen, München) - és magánegyetem (Hertie School of Governance), **de a programok mégsem érték még el a kívánt hatást.**
- **Helyt tudunk állni az európai porondon, jó versenyhelyzetből indulunk és új felsőoktatási stratégiánk is ezt a célt szolgálja, melyben a duális tanulmányok rendszere központi helyet foglal el. Nagyon előremutató ez az új vívmány -> felsőoktatási rendszerünk, ezáltal kiemelkedik az európai mezőnyből.**

- **Szükség van arra a mai felsőoktatási és tudományos világban, hogy versenyképességünket erősítsük. Fontos intézményeinknek az európai szintű hírnevének az erősítése.**

- **A magyar felsőoktatási intézményeknek az angol nyelvű szak és tantárgy kínálat mellett szem előtt kell tartani a német nyelvű szakok, tantárgyak számának a növelését is.**

- **Ezen a téren érdemes lenne elgondolkodni német vállalatok szponzori szintű bevonásán, vagy akár a Goethe-intézettel való együttműködések elmélyítésén.**

- **Például: 36 000 német fiatal szeretne orvosi tanulmányokat folytatni, de „csak” 6000 hely van Németországban. - > Hatalmas potenciál rejlik benne hazánk számára!**

- **Jó példák-> SOTE, Pécsi és Szegedi Tudományegyetem és a BME német nyelvű képzései.**

- **A Németországhoz fűződő szoros történelmi, politikai, gazdasági és kulturális kötődésünk miatt nélkülözhetetlen a jelenlegi és jövő generációk közötti kapcsolatok erősítése és ehhez kitűnő terep a felsőoktatás területe.**

- **2001-ben az Andrássy Egyetemet azzal a céllal indították az alapítói (Magyarország, Németország, Ausztria, Svájc, valamint két németországi tartomány, Bajorország és Baden-Württemberg), hogy Közép-Európában létrehozzák, az ún. „rajnai modellhez”, a szociális piacgazdasághoz kötődő értelmiségi réteget, amely német nyelven építi és ápolja kapcsolatait.**

- **A magyar-német felsőoktatási kapcsolatok erősségét és a régmúlta visszatekintő közös történelmi, tudományos és kulturális együttműködések és az azokra való építkezést példázza, hogy az egyetemet Budapesten hozták létre, mint az első német nyelvű és németországi intézményi akkreditációval rendelkező felsőoktatási intézményt a német nyelvterületen kívül.**

- **Angela Merkel kancellár is látogatásokat tett az egyetemen, először 2007 augusztusában. Második látogatására 2015 februárjában került sor, amikor már egy mindkét országban akkreditált és nemcsak hazánkban, hanem az egész kontinensen elismertséget szerzett, 13 éve felsőoktatási intézményt tisztelt meg jelenlétével a kancellár asszony. Látogatásával mutatta Németország elkötelezettségét az egyetem mellett.**

- Érdeemes hangsúlyozni, hogy a 2015 februári, Andrassy Egyetemi látogatás során a Szegedi Tudományegyetem díszdoktori címet adományozott Angela Merkelnek.

- **Az utóbbi évek politikai és gazdasági megrázkódtatási - kezdve a 2008-as válsággal - megmutatták, hogy nincs kiérlelt, minden problémára megoldást kínáló modell, tehát szükség van egy új politikai és gazdasági rendszer életre hívására, melyben hangsúlyos szerepet kell kapnia a felsőoktatásnak és ott „megszülető” értelmiségnek.**

- **Fontos cél az Andrassy Egyetem támogatói, finanszírozói körének a szélesítésére.** (Sajnos Baden-Württemberg többször megkérdőjelezte már a finanszírozás fontosságát.)

- **Az Andrassy Egyetem erősödése pedig az egész magyarországi felsőoktatási rendszer erősödéséhez hozzájárulhat. A magyar felsőoktatás attraktív, s ezt még inkább meg kell mutatni Németország számára.**

Megjegyzés: 2013-ban „Andrassy-napra” került sor a berlini Magyar Nagykövetségen, ahol az egyetem bemutatkozott a német politikai és felsőoktatási világnak.

- **Rengeteg magyar és német felsőoktatási intézmény között vannak oktatói, hallgató cserék, legtöbb az Erasmus, ma már az Erasmus+ programon belül bonyolódik és számos ezek közül testvérvárosi együttműködésekkel is összekapcsolódik, például: Pforzheim.**

- Számos magyar egyetem/főiskola valósít meg kettős diplomát eredményező közös képzéseket is német felsőoktatási intézményekkel.

- **A jól működő német-magyar felsőoktatási együttműködés közül szeretném kiemelni, természetesen a teljesség igénye nélkül: a Szegedi Tudományegyetem és a Potsdami Egyetem együttműködését:**

- 1997 óta működik együtt a Szegedi Tudományegyetem és a Potsdami Egyetem és ennek a gyümölcse a 2012-ben újtárra indított szegedi „Német jogi és szakfordítói szakjogász/szaktanácsadó képzés”. Olyan diplomásoknak szól, akik jogász vagy azzal egyenértékű más végzettséggel rendelkeznek. A képzés során német jogászprofesszorok segítik a német jogi gondolkodásmód elsajátítását és ismertetik meg az alapvető német jogterületeket a hallgatókkal.

- Ezután a hallgatók tanulmányaikat Potsdamban, rövidített Magister Legum (LL.M.) képzés keretében folytathatják. Ezen kívül arra is adott a lehetőség, hogy a Szegeden megszerzett képesítés a Potsdami Egyetem Szigorlati Szabályzata (Zwischenprüfungsordnung) értelmében elismerésre kerüljön. Ennek köszönhetően megnyílik az út a jogi tanulmányok Németországban történő folytatására, a német államvizsga (ún. erste juristische Prüfung) megszerzésére.

- A képzést a Német Felsőoktatási Csereszolgálat (DAAD) segíti és a Német Szövetségi Külügyminisztérium pénzügyileg támogatja.“

- **Továbbá szeretném felhívni a figyelmet a Semmelweis Egyetem és az Asklepios Kliniken Hamburg közös képzésére:**

- **A Semmelweis Egyetem német nyelvű általános orvosi képzésében részesülő hallgatóknak lehetőségük van az elméleti képzés után a klinikai részt Hamburgban, a Semmelweis Egyetem és az Asklepios Kliniken Hamburg által létrehozott Asklepios Campus Hamburgon elvégezni a budapesti egyetem tanrendjét követve. Tanulmányaik befejezésekor a diákok magyar orvosi diplomát kapnak kézhez.**

- **A végzős hallgatók diplomaosztójának minden évben a magyar nagykövetség ad otthont**, ezáltal ugyanis teljesül az a kritérium, hogy a hallgatók magyar földön jutnak hozzá végbizonyítványukhoz. Az idei diplomaátadóra, két nap múlva, július 10-én kerül sor.

- Az Asklepios Campus Hamburg az első oktatási intézmény volt határokon átívelő és az európai jog által akkreditált orvosi tanulmányok számára Európában.

- Különböző ösztöndíjprogramok is segítik a két ország közötti tudományos információcserét és a kapcsolatok élénkítését. Ezek közül érdemes kiemelni a **Német Felsőoktatási Csereszolgálat (DAAD)** és az **Alexander von Humboldt Alapítvány programjait**.

- A DAAD- ösztöndíjprogramjának keretében, mely idén ünnepelte fennállásának 90. évfordulóját, 2013-ban összesen 1890 főt támogattak a német-magyar viszonylatban: 714 magyar és 1176 német kutatót, míg 2014-ben összesen 1668 főt (618 magyar és 1050 német).

- **Németországi felsőoktatási intézmények vezetői között is találunk magyarokat, Prof. Dr. Ungvári László, a Wildai Műszaki Főiskola elnöke.** Az intézmény szoros kapcsolatokat ápol az egi Eszterházy Károly Főiskolával, a Szolnoki Főiskolával valamint az Óbudai Egyetemmel.

- Nem meglepő, hogy mi, a Nagykövetség nem ismerjük az összes német-magyar felsőoktatási kapcsolatot, nem is célunk. De arra már nagyobb szükség lenne, hogy ez a közösség egymásról tudjon, hiszen ez pozitív kölcsönhatásokhoz és újabb kapcsolatok kialakuláshoz, illetve a meglévők elmélyüléséhez vezethet.

- A felsőoktatási kapcsolatoknak koordináltabban, egységesebben kellene megjelenniük és ez a gazdasági kapcsolatokra is jótékony hatással lehet.

- Ma már sok cég bekapcsolódik a felsőoktatási rendszerbe, akár a duális tanulmányokon vagy saját képzőközpont fenntartásán keresztül. Pl: FESTO

- Szükség van továbbá arra, hogy a felsőoktatás és a gazdasági szféra szorosabban működjön együtt, erősödjön a tudás-és technológiatranszfer, ebből hosszú távon a felsőoktatás is csak hasznot húzhat. -> Érdemes a német példákat szemügyre venni és a hazai keretfeltételek közötti alkalmazhatóságukat megvizsgálni. -> ZIM-program, EXIST-program

- Akkor lehet visszahozni a külföldre távozott diplomás fiatalokat, ha minőségi felsőoktatási rendszert tudunk nekik kínálni és (persze versenyképes fizetéseket). A képzés minősége a meghatározó, ha olyan tudásuk van, ami másnak nincs. A kérdés az, hogy mire alkalmazható a magyar munkaerő?

- A következő években az „Industrie 4.0”- (Ipar 4.0.) keretén belül az egész ipari termelési kultúra forradalmi átalakulása várható, elsősorban a digitalizációnak köszönhetően. Emellett a közlekedési rendszerek, a tömegközlekedés szervezése is meg fog változni. Ez a helyzet a különböző tudományágak együttes reagálását követeli meg: természet-és társadalomtudományok, mérnöki tudományok stb. -> Pl: Mi lesz ennek az átalakulásnak a társadalmi következménye?- >Az egyén helyett a közösségben való gondolkodást kell előtérbe helyezni. Ezt már látjuk Németországban, erre érdemes lesz odafigyelni a jövőben nálunk is.

Megjegyzés: a magyarországi matematika oktatás jobb, mint a német- >erre is lehetne alapozni a felsőoktatási együttműködések szorosabbra fűzését.

- Napjainkban – Európán belül- az egyetemek, kutatóhelyek és kis-és középvállalkozások közötti hosszú távú tudományos projektek elsősorban a Horizont2020-as pályázatokban teljeseznek ki. Nagyon erős a közös Horizont2020-as szereplésünk. Már a 7. keretprogramban is a magyarok a

külföldi partnerek közül a legtöbbször német kutatóintézményekkel, kis-és középvállalatokkal dolgoztak együtt. A 2015 januárjában kihirdetett Horizont 2020 Teaming- pályázatán elért részvételi eredményünk is ezt a tendenciát látszik továbbvinni. Hazánk mindhárom elnyert projektjében szinte „csak” német résztvevőkkel működik együtt.

- **Érdemes felhívni a figyelmet arra, hogy számos magyar származású oktató, kutató dolgozik német felsőoktatási és kutatási intézetekben, valamint 15 MTA külső tag és 24 köztestületi tag él Németországban.**

- **Az MTA köztestületi tagságának megszerzéséhez szükséges feltételekben végrehajtott változtatás pedig nagyon pozitív előrelépésnek tekinthető. Ma már a munkahely, az életvitelszerű tartózkodás helye szerint fogadják a köztestületi jelentkezéseket, nem pedig állampolgársági kritérium alapján. Ez segítheti a két ország közötti tudományos kapcsolatok élénkítését.**

- **2012 februárjában a nagykövetség közreműködésével megalakult a Gábor Dénes Tudományos Társaság.** A szervezet azért jött létre, hogy összefogja a Németországban élő magyar és Magyarországgal szoros kapcsolatokat ápoló, illetve szimpatizáló német kutatókat. **Célja a két ország közötti új tudományos és kutatás-fejlesztési kapcsolatok elősegítése és a meglévők mélyítése.** Elnöke, Prof. Dr. Ungvári László, a Wildai Műszaki Főiskola elnöke.

- **Az egyesület együttműködik a Nagykövetséggel is például tudományos rendezvények szervezése kapcsán. Ezek közül kiemelendő a 2014. november 6-7-i Gábor Dénes Tudományos Nap, melyet Gábor Dénes halálának 35. évfordulójára szerveztünk, együtt a berlini Műszaki Egyetemmel. A rendezvényen elhangzott előadásokból nyomtatott brosúra is készült. (Gábor Dénes a TU Berlin jogelődjén folytatott egyetemi tanulmányokat.)**

Megjegyzés: a berlini Műszaki Egyetem Németország vezető műszaki egyetemei közé tartozik. Érdemes megjegyezni, hogy a BME és a TU Berlin két közös Nobel-díjas volt diákkal is büszkélkedhet: Gábor Dénessel és Wigner Jenővel. Wigner Jenőről épületet neveztek el a TU Berlinen és emléktáblát avattak a tiszteletére.

- **Vigyázni kell azonban: a két ország közötti kapcsolatok átpolitizáltsága káros lehet a felsőoktatási és a tudományos kapcsolatokra is. Szakmai alapon kell egymáshoz viszonyulni, nem aktuálpolitikai eseményekre való reagálás mentén. -> Ez ellen pedig fel kell lépni.**

Mindenki, aki részt vesz a magyar-német közös együttműködésekben, összetartást, kohéziót kellene kifelé közvetítenie. Természetesen lehetnek és kellene is különböző vélemények, de annak az ország iránti szimpátiát nem szabad megrengetnie, hiszen ez a tudományos és a felsőoktatási kapcsolatokra is hatással lehet.

2015. évi megvalósított felsőoktatási, tudományos programok a Nagykövetségen

- **2015. március 25-én Prof. Dr. Christian Thomsen, a berlini Műszaki Egyetem elnöke tartott előadást és mutatta be a felsőoktatási intézményt és annak nemzetközi kapcsolatait, nemzetköziesítési stratégiáját a különböző államokból Németországba akkreditált tudományos és technológiai attasék körének.**

- **2015. május 12-én immáron második alkalommal népszerűsítették az ELI HU Nonprofit Kft. képviselői az ELI ALPS projektet a német optikai és a lézer szektorban tevékenykedő tudományos háttérű és céges kör résztvevői részére a magyar külképviseleten. A megjelentek részletes tájékoztatást kaptak a Szegeden épülő szuperlézer kivitelezésének jelenlegi állásáról, tudományos háttéréről és hasznos információkhoz jutottak a projekt aktuális közbeszerzési kiírásairól.**

- **2015. június 12-én került sor a magyar Alexander von Humboldt-ösztöndíjasok számára tartott fogadásra a nagykövetségen. Az idei évben tíz magyar kutató nyerte el a német ösztöndíjprogramban való részvételi lehetőséget. Terveink között szerepel a fogadás évenkénti megszervezése, illetve a Humboldt-ösztöndíjasokkal való rendszeres kapcsolattartás. Az Alapítvány és Magyarország kapcsolata hosszú időre vezethető vissza. A magyar kutatók mindig is értékesnek és az addigi tudományos munkájuk iránti elismerésnek tekintették az ösztöndíj elnyerését. Magyarországra való visszatérésük után pedig sok esetben fontos politikai, gazdasági vagy tudományos tisztséget töltöttek be.**

- **2015. június 23-án Prof. Dr. Palkovics László, felsőoktatásért felelős államtitkár és Javier González Pareja, a Robert Bosch Kft. igazgatója mutatta be az új magyar felsőoktatási stratégia főbb jellemzőit, irányvonalait, illetve a 2015 szeptemberétől útjára indítandó magyarországi duális tanulmányok rendszerét.**

- **A hazai rendszer a német, azon belül is a baden-württembergi modellre épül. Ezért is volt fontos, hogy ismertetésre kerüljön a magyar példa Németországban a felsőoktatási és diplomata körök részére, akik**

élénk érdeklődést mutattak hazánk felsőoktatási rendszerének reformja és az annak középpontjában álló duális tanulmányok iránt.

Tervezett programok (egyeztetés alatt) 2015 második félévére a felsőoktatás és a tudomány témakörében

- 2015. július 10-én a Semmelweis Egyetem és az Asklepios Klinikon Hamburg által életre hívott Asklepios Campus Camburg végzős hallgatóinak a nagykövetségi diplomaosztója.

- A berlini nagykövetségi rezidencia épületét gyakran felkereste az 1920-as években a berlini Műszaki Főiskolán (mai Műszaki Egyetem) tanuló fiatalokból álló tudós baráti kör. A közösség tagjai között említhetjük többek között Polányi Mihályt, Neumann Jánost, Wigner Jenőt és Gábor Dénest is. Az ingatlan akkori tulajdonosa a zsidó származású Gustav és Toni Stolper házaspár volt, akik a berlini társadalmi élet ismert szereplői közé tartoztak és a nemzetiszocializmus miatt emigrálásra kényszerültek. **A rezidencia tudománytörténeti vonatkozásairól brosúrát tervezünk megjelentetni, illetve a Stolper - házaspár emlékére botlatókövet akarunk elhelyezni a rezidencia épülete előtt.**

- 2015 október 14-én: **magyar és német felsőoktatási intézmények szakmai workshopjának szervezése tudás-és technológia transzfer témában.**

- 2015. október vége - **Nagykövetségi fogadás szervezése a Berlinben és annak vonzáskörzetében neves tudomány-, és műszaki egyetemeken elsőéves illetve különböző ösztöndíjakkal tanulmányokat folytató magyar hallgatók részére.**

- **Infokommunikációs biztonsági rendezvény szervezése,** együttműködésben a Szegedi Tudományegyetemmel, a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetemmel és más magyar infokommunikációs biztonsági cégekkel.

- A cél az, hogy felhívjuk a német politikai döntéshozók, a kutatási és a felsőoktatási világ, valamint a gazdasági és infokommunikációs szféra figyelmét a magyar infokommunikációs biztonsági hardver és szoftver megoldásokra. Ezáltal hozzá kívánunk járulni ahhoz, hogy ezen a téren német-magyar együttműködések alakuljanak ki.

- **Alkotmányos témájú rendezvény szervezése** együttműködésben a Pázmány Péter Katolikus Egyetemmel és a Potsdami Egyetemmel.

Új együttműködés a magyar – német felsőoktatási, tudományos világ között

- **A Falling Walls Alapítvány** egy non-profit szervezet Berlinben, melynek célja a **tudomány támogatása** és a társadalom minél szélesebb körű megismertetése a kutatás-fejlesztési eredményekkel és bevonása a tudományos folyamatokba.

- Tevékenységének középpontjában a **2011 óta megrendezésre kerülő „Falling Walls” konferencia** áll, melyet minden évben november 9-én, a berlini fal leomlásának napján tartanak. A **konferenciához kapcsolódóan – november 8-án – szervezik a „Falling Walls Lab” elnevezésű fiatal innovátoroknak szóló verseny berlini fináléját**, melyre **országos előválogatókon való előkelő helyezésekkel lehet bekerülni.**

- Az országos előválogatókon 35 év alatti mesterszakos egyetemi hallgatóknak, PhD- hallgatóknak, posztdoktoroknak és fiatal vállalkozóknak van lehetőségük arra, hogy kutatási munkájukat három percen ismertessék a zsűrivel, társaikkal és a nagyközönséggel.

- Ehhez kapcsolódóan a berlini Magyar Nagykövetség javasolta annak megvizsgálását, hogy milyen keretek között nyílhatna lehetőség Magyarországon egy „Falling Walls Lab” előválogató megrendezésére.

A Magyar Tudományos Akadémia Titkárságának Kutatóintézeti Főosztálya arról tájékoztatta nagykövetségünket, hogy 2015. szeptember 10-én, Sopronban – a magyar-osztrák határnyitás évfordulóján – a Magyar Tudományos Akadémia vezetésével „Falling Walls Lab” előválogatóra kerül sor.

- Ezúton javaslom a tisztelt Rektor/ Rektorhelyettes urak számára intézményeikben a magyarországi előválogató széles körben való népszerűsítését. A fiatal magyar kutatók, vállalkozók számára ez kiváló alkalom arra, hogy először hazai, majd akár nemzetközi szinten is megmérettessék magukat és kapcsolatba lépjenek a világ neves tudományos és gazdasági szereplőivel.

Befejezés

- **Az Andrássy-nap, a Semmelweis-diplomaosztón és a BME – vel való közös rendezvények példáján felbuzdulva – elnézést kérek, hogy nem tudok teljes körű felsorolást adni és nem szeretnék senkit sem megsérteni - arra szeretném buzdítani Önöket, hogy ”használjanak minket”, használják infrastruktúránkat!**

• Jöjjenek nagykövetségünkre és a Collegium Hungaricum Berlin kulturális intézetbe és mutassák meg magukat a német tudomány- és oktatáspolitikai világ, valamint a felsőoktatási intézmények képviselőinek és az ott tanuló hallgatóknak. Építsék velünk németországi kapcsolataikat!

Köszönöm szépen megtisztelő figyelmüket!